

032. Derde groot Oostkapels dictee (auteur: Guusje Bogaers)

Geen dierder plek (3)

Scheppen gaat van 'au!'

De dichter Adriaan Roland Holst die, hoewel hij zijn domicilie in het Noord-Hollandse Bergen had, behoorde tot Domburgs vaste zomerse coryfeeën, verzuchtte eens in een gedicht: "Ik stond in mijmerij aan het scheemrende strand van de zee ...".

Daar heeft hij geheid niet alleen gestaan, want velen vóór en na hem vermeiden zich in de schoonheid van de ondergaande zon of jemieerden gekweld, wanhopig reikhalzend naar dat ene procentje inspiratie of worstelend met dat veel grotere percentage transpiratie. De zee zou daar gewag van kunnen maken!

Want tussen euforie en diepe neerslachting beweegt zich het leven van artiesten. Volgens Willem Kloos is kunst in het algemeen en poëzie in het bijzonder "de allerindividueelste expressie van de allerindividueelste emotie" en Van Schagen formuleert het aldus: "Er is een hoge intelligentie nodig om het allereenvoudigste te onderkennen, er is een nog grotere luciditeit voor nodig om de onuitputtelijkheid der elementaire feiten te doorzien."

In Veere schreeuwt de dichter Bavink, een van de Titaantjes van Nescio, in wanhoop uit: "En dat noemen ze dan gebenedijden!" Ja, wat zijn kunstenaars nu feitelijk, gebenedijd of vermaledijd of zijn zij beide?

Er is wat gemijmerd en gediscussieerd over deze vraag op Domburg! Toorop, Mondriaan en in hun kielzog nog velen, zochten gedreven naar de waarheid achter de waarheid, naar de essentie, naar het authentieke.

Impressionisme, pointillisme, divisionisme, symbolisme en expressionisme passeerden de revue op het mooie eiland Walcheren en de scheppers van al die konterfeitsels wroetten en zwoegden, zwetsten en feestten en leidden hun solitaire leventje, afwisselend verguisd en bejubeld.

Bertus Aafjes verwoordde dezelfde vraag misschien het meest poëtisch toen hij leven en werk van een Duitse schilderes had bestudeerd:

"Want is de veelgeprezen kunst
wel zulk een goddelijke gunst?
En zijn de aan haar dis genoden
de aardse kinderen der goden?
Zij ziet het in een ander licht.
Haar is de kunst een dure plicht
die eist een altijd dieper dringen
in het wezen der geschapen dingen."

Walcheren heeft in veel opzichten een metamorfose ondergaan. En daar waar massaal wordt gerecreëerd, is, oppervlakkig beschouwd, de kunst gedoodverfd te verdwijnen.

Impliceert dit dat daarmee het peinzen over de essentiële aspecten van de kunst tot het verleden behoort? Nee, het tegendeel blijkt het geval.

Nog vorig jaar heeft zich op Walcheren een Nederlandse filosoof gevestigd die in Middelburg een Europees cultureel-filosofisch centrum wil creëren. Daarnaast wordt er beeldhouwd, geboetseerd, geaquarelleerd en gemediteerd over allerlei vormen van kunst.

Er is dus, ondanks alles, nog voldoende ruimte voor grootse ideeën en mijmerij aan het scheemrende strand van de zee. En beter kan men voor Walcheren, het land van 'Luctor et emergo', niet wensen!